

PSYCHOLOGICAL PECULIARITIES OF DEVELOPMENT OF TEACHERS' RESILIENCE IN WAR CONDITIONS

Key words: resilience, teachers, psychological trauma, mental health.

Кравчук Оксана Володимирівна,

*доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту*

*КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна*

<https://orcid.org/0000-0001-6502-5856>

okskravth@gmail.com

МЕДІАОСВІТА У ФОРМУВАННІ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛІВ

Ключові слова: медіаосвіта, інформація, компетентності, формування компетентностей, медіаграмотність

У сучасних умовах «медіаосвіта стає фундаментальною складовою інформаційної безпеки країни, відіграє стратегічну роль у вихованні патріотизму молоді, формуванні української ідентичності» [1, с. 5].

Функціонування та ефективність національної системи освіти визначають вчителі, їх схильності та особистісні риси, а також загальна кваліфікація і рівень професіоналізму. Якість педагогічної діяльності вчителя значною мірою визначає характер перебіг і результативність освітнього процесу. Незалежно від предмета, який викладається, вчитель має забезпечити всебічний розвиток учня та допомагати йому в конструюванні власних знань і заохочувати його до активного навчання. Специфіка роботи вчителя вимагає оволодіння багатьма компетенціями, які визначають ефективність його викладання та виховання, а також складають базовий контекст формування компетентності учнів. Як зауважила І. Сергієнко: «В цьому аспекті особливої уваги заслуговують питання підготовки майбутніх вчителів, діяльність яких сприяє кращій підготовці та адаптації дитини до життя в цьому суспільстві» [2, с. 183].

Компетентний учитель – це різностороння особистість, яка має загальну педагогічну освіту, здатна до міждисциплінарного викладання, сприймаючи пріоритетні теми сучасного світу.

Інформаційне суспільство є ознакою сучасної цивілізації. Динамічний розвиток медіа спричиняє те, що змінюється й візія сучасної освіти, яка має бути адаптована до мінливої соціальної реальності.

Медіа та їхнє значення для сучасної освіти є предметом аналізу багатьох дослідників, переважно педагогів, медіаекспертів, соціологів, психологів, які одностайно зауважують на тому, що медіа стали невід’ємним атрибутом людини у навчанні, а також у побуті чи на роботі. Медіа впливають на соціальну реальність та мають вплив на виховання та становлення особистості, особливо дітей та молоді.

Використання медіа та пов’язаних із ними інструментів є нормою в сучасному світі і головним чином у професійній діяльності. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології не становлять окремого простору активностей особистості, а є невід’ємним складником багатьох проявів життя, як от: освіта, повсякденні справи, фінанси, міжособистісні стосунки здоров’я, відпочинок, хобі, громадянська активність тощо.

Комп’ютер та Інтернет стають основним інструментом для отримання інформації та використання її в роботі чи навчанні. Ці зміни у житті необхідно розглядати та аналізувати також із соціальної точки зору, тобто у тісному зв’язку з освітою, яка безпосередньо є виразником проблем суспільства [3, с.6].

Відсутність розвитку медіакомпетентностей призводить до соціального відчуження, труднощів у функціонуванні особистості в сучасній реальності, яка наповнена вимогами та можливостями, пов’язаними із використанням Інтернету.

Тому у сучасній освіті зростає роль не лише самих засобів масової інформації, а й роль педагогів, які мають навчати і виховувати дітей та молодь у цій сфері. Медіа є не стільки передавачем інформації, скільки носієм конкретних соціальних,

етичних і культурних цінностей, незалежно від техніки їхньої передачі.

Діяльність педагога має бути зосереджена не лише на аналітичному та критичному здобутті знань, але й на підготовці учнів до сприйняття нових ситуацій і нових медіа та технологій, які ще розробляються. Вчителі повинні бути належним чином підготовлені до впровадження медіаосвіти, а для цього необхідно володіти компетентностями, що дозволяють використовувати медіа в освітньому процесі. Названі чинники вимагають нових компетенцій учителя: знання та вміння використовувати методи та техніки віртуального спілкування, розв'язувати проблеми з використанням онлайн-джерел, знань та інформації, співпраця у віртуальному робочому колективі, творче використання медіа.

Зі зростанням популярності дистанційного онлайн-навчання створюється нова модель стосунків учитель-учень, вони все більше стають «опосередкованими» стосунками: учитель-медіа-учень.

Сучасні цивілізаційні вимоги змушують до інноваційного освітнього мислення для успішного функціонування на ринку праці, який постійно змінюється.

Щоб орієнтуватися в новому «цифровому» світі учителю потрібні не лише технічні навички, а й глибоке розуміння можливостей, проблем, а іноді навіть етичних, пов'язаних із новими технологіями.

Імідж сучасного вчителя визначається тим, що він володіє навичками, необхідними для використання різноманітних медіа для досягнення поставленої мети.

Сучасна молодь вміє шукати інформацію в Інтернеті, але не знає, як оцінити її достовірність. Розвиток навичок критичного мислення, аналізу змісту повідомлень і розуміння складних повідомлень форми словесно-образної розповіді, оцінювання та створення медіаповідомлень є дуже важливою метою медіаосвіти. Сучасну комп'ютерну освіту слід розглядати разом із медіаосвітою, оскільки комп'ютер, підключений до Інтернету, є одним із найважливіших засобів масової інформації, а сам

Інтернет є середовищем, що містить інші засоби масової інформації [3, с. 16].

Завдання учителя – навчити молодь шукати інформацію в Інтернеті, аналізувати, оцінювати та синтезувати її, аналізувати факти, віднайти логіку їхнього поєднання і водночас створювати нові знання та ділитися ними з іншими.

Список використаних джерел

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдюнової, М. М. Слюсаревського. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. Київ. 2016. 16 с.
2. Сергієнко І. Формування медіакомпетентності сучасного вчителя іноземної мови. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2021. [Том 2 № 2 \(101\)](#). С. 175- 191.
3. Morbitzer J. Edukacja wspierana komputerowo a humanistyczne wartości pedagogiki. Kraków. Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej. 2007. 380с.

Oksana Kravchuk,

*Doctor of Pedagogical Sciences
professor at the Department of Pedagogy and Educational Management
Odessa Regional Academy of In-Service Education,
Odessa, Ukraine*

MEDIA EDUCATION IN THE FORMATION OF TEACHERS' KEY COMPETENCES

Key words: media education, information, competences, competence formation, media literacy

Муковіз Олексій Павлович,

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна*

<https://orcid.org/0000-0001-9262-9209>
alexsmukovoz@gmail.com

ВПЛИВ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА РІВЕНЬ РОЗВИТКУ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Ключові слова: система дистанційного навчання; методична компетентність; експериментальна група; майбутні учителі